

*Regeringens
vårbudget 2009*

SFS synpunkter

SFS

Sveriges förenade studentkårer

Inledning

Att satsa på högre utbildning vore att satsa långsiktigt på en stabilare arbetsmarknad. Regeringens vårbudget satsar på en aktiv arbetsmarknadspolitik och vårpropositionen på utbildningsområdet följer i fotspåren av de senaste budgetarna. Det satsas väldigt lite på den högre utbildningen och på landets studenter. Om Sverige på allvar ska bli den kunskapsnation regeringen säger sig sträva efter, måste arbetslinjen kopplas samman med kompetenslinjen.

I tilläggsbudgeten tas inga åtgärder upp som syftar till att underlätta för kårerna i omställningsarbetet med anledning av kårobligatoriets avskaffande. Studentinflytandet och där med kårerna är av avgörande vikt för att utbildningskvaliteten ska hålla en hög nivå.

För att göra det möjligt för fler att studera måste studenternas ekonomiska och studiesociala situation tryggas. Att i dessa tider räkna med att studenterna utöver sina heltidsstudier ska kunna dryga ut kassan med de 900 kr varje månad som krävs för att de inte ska gå back är inte en ansvarsfull politik.

Tre av fyra allianspartier gick till val med löfte om ett höjt studiemedel, och nu börjar tiden bli knapp för att infria det löftet: *Det är regeringens löfte att de ska höjas. Det har påpekats att tre partier lovade det före valet, men nu är det faktiskt fyra partier som lovar det. Det är en regeringsständpunkt att studiemedlen kommer att höjas före valet.* (Lars Leijonborg, Svenska Dagbladet 25 april 2008).

Svik inte studenterna en gång till.

Mandatperioden börjar lida mot sitt slut, och SFS skulle vilja se följande åtgärder från regeringen då sista höstbudgeten för den här mandatperioden ska presenteras:

1. Ta ett helhetsgrepp om studenternas studiesociala situation och höj studiemedlet.
2. Se till att inte begrava studentinflytandet, och höj statsanslaget vid ett eventuellt avskaffande av kårobligatoriet.
3. Satsa ekonomiska resurser på bättre utbildningskvalitet i form av flera lärarledda timmar.

Dessutom ger SFS sina synpunkter på de delarna av regeringens tilläggsbudget som direkt rör högre utbildning och studenternas studiesociala situation.

Stockholm 090415

Moa Neuman
Ordförande

Stefan Björk
Vice ordförande

Henric Denzler
Vice ordförande

Varje år kommenterar Sveriges förenade studentkårer, SFS, regeringens vårbudget ur ett studentperspektiv. SFS är en sammanslutning av 60 studentkårer som sammanlagt representerar cirka 250 000 studenter. SFS representerar studenter på grundnivå, avancerad nivå samt forskarnivå. För mer om SFS verksamhet: www.sfs.se

Förbiseende hösten 2008 – övergripande kommentarer på vårbudgeten 2009

Studenters trygghet

I den budgetproposition som kom i höstas var det tunt med välbehövliga förslag om förbättringar av studenters trygghet. Kanske inte så konstigt då den studiesociala kommitténs arbete med att ta fram förslag på hur studenters sociala och ekonomiska situation kan förbättras pågick. Bland det som trots detta faktum aviserades var att en ny modell för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst, SGI, skulle presenteras i december. SFS såg detta som potentiellt positivt då systemet idag är otydligt och många studenter missgynnas av systemet. Men någon sådan modell har ännu inte offentliggjords.

Gällande studenternas bostadssituation infördes i januari ett höjt schablonavdrag för andrahandsuthyrning från 4 000 kr till 12 000 kr om året, något Odell (i Sveriges Radio) sagt är en åtgärd riktad till studenter. SFS kan dock konstatera att denna åtgärd inte löst studenternas bostadsbrist.

Nu har den studiesociala kommittén lämnat sitt betänkande som för tillfället är ute på remiss. Det var en utredning på vilken SFS hade högt ställda förväntningar. Det måste tyvärr konstateras att den studiesociala kommittén till stor del har misslyckats med sitt uppdrag. De progressiva förslagen inom studenternas trygghet är få, även om vissa är viktiga och efterlängtade.

SFS krav på höstens budgetproposition

Även om det är positivt med betänkandets förslag om en studiemedelshöjning på 400 kronor och kommitténs bedömning att ytterligare 300 kronor behövs, saknas det helhetsgrepp om den studiesociala situationen som var huvudargumentet för att inte höja studiemedlet redan för ett år sedan. Därför vill SFS:

- att studiemedlet höjs med 900 kr
- att den studiesociala kommitténs förslag om att studenter borde ha rätt till deltidsjukskrivning genomförs
- att SGI för studenter ska vara baserat på studieaktivitet, och inte på uppbärande av studiemedel
- att den studiesociala kommitténs förslag om ett tydligare ansvar för och granskning av studenthälsan genomförs
- att de glappet i studenternas trygghetssystem som kvarstår snabbtreds vidare för att lösas

Vägen till högre utbildning

SFS grundsyn är att alla bör ha samma möjlighet till en god högre utbildning. För att detta ska ske krävs ett aktivt arbete med såväl rekryteringsprocesser och antagning, som attityder och stöd inom högskolan.

I budgetpropositionen för 2009 fanns många skrivningar på dessa områden där regeringen belyste vikten av bland annat stödsystem, jämställdhet och tillgång till basfunktioner såsom bostäder. I rent ekonomiska termer valde regeringen dock i höstas att fokusera på jämställdhetsfrågan genom att satsa 40 miljoner på teknikdelegationen. Under året har det utlovats ytterligare 60 miljoner till delegation för jämställdhet i högskolan.

SFS krav på höstens budgetproposition

I vårbudgeten lyser satsningarna på lika tillgänglighet till högskolan med sin frånvaro. Till höstbudgeten vill SFS därför se krafttag från regeringen för att se till att alla grupper har samma möjligheter till att påbörja och avsluta sina högre studier på ett fullgott sätt. SFS vill därför bland annat se:

- att det genomförs satsningar på studie- och yrkesvägledning inom vuxenutbildningen för att underlätta övergångar mellan olika eftergymnasiala utbildningsformer
- att det skapas tydligare och mer lättöverskådliga nationella regler för att underlätta mobiliteten mellan olika utbildningsnivåer

Studentinflytande – en kvalitetsfråga

SFS åsikt är att kårobligatoriet kan avskaffas, men att det inte får ske på bekostnad av studentinflytandet. Dessvärre saknar regeringens proposition tillräckliga resurser och omställningstid, vilket kommer att drabba studentinflytandet negativt. Detta kommer på sikt att leda till sänkningar av kvaliteten i den högre utbildningen, då studenternas inflytande idag utgör en reell kvalitetshöjning.

Kårobligatorieutredningen kom fram till att ett fungerande studentinflytande utan ett kårobligatorium skulle kosta minst 310 kronor per helårsstudent i ett särskilt statligt bidrag. Samtidigt föreslogs det ytterligare att ge 100 kronor per helårsstudent till lärosätena för att dessa skulle kunna ta ett utökad ansvar för de studiesociala frågorna. Denna åsikt delades av de flesta remissinstanser, däribland landets studentkårer och lärosäten. Trots detta vill regeringen endast ge 105 kronor per helårsstudent till kårerna och inget till lärosätena.

Utredningen pekade även på att om kårerna skulle ha tillräckligt med tid för omställning, så skulle ett förslag behövt ha presenterats redan under hösten 2008. Inget fanns dock att hämta i höstbudgeten, och inget nytt kommer nu. Detta trots att regeringen konstaterat att ett stöd till kårernas omställning behövs nu när omstruktureringen ska genomföras

SFS krav på höstens budgetproposition:

Fram tills nyligen visste landets studentkårer inte vad regeringens förslag om kårobligatoriets avskaffande skulle innehålla. Nu kan den korta omställningstiden i kombination med den låga ersättningen leda till ett raserande av dagens studentinflytande, som är unikt i internationell jämförelse. Det saknas inte bara satsningar på den högre utbildningen, det finns stor risk att denna försämras. Därför vill SFS:

- att statsbidraget fastställs till 310 kronor per helårsstudent
- att det ges ett omställningsstöd till kårerna, samt ekonomiska resurser till en nationell stödfunktion på SFS i omställningen
- att statsbidraget ska vara ett öronmärkt resurstillskott som indexregleras

Kommentarer på tilläggsbudgeten 2009

Utgiftsområde 15: Studiestöd

Sammanfattning

Regeringen vill utöka möjligheterna till utbildning inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux). För åren 2009-2011 blir det 8 700 årsstudieplatser. Det leder till att fler studerande kommer att bli berättigade till studiemedel med den högre bidragsnivån under 2009.

Kommentar

Fler studieplatser kräver mer pengar till studiemedel och satsningen på yrkesvux är bra eftersom det handlar om snabba lösningar för att få folk i arbete. SFS saknar dock långsiktiga satsningar på högskolan, som över tiden är en mer stabil plattform när konjunkturen svänger.

Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning

Sammanfattning

Det statliga stödet till vuxenutbildning ökar med 16,7 miljoner kronor för att skapa ytterligare 400 årsstudieplatser för innevarande år. Dessutom får Karolinska institutet 7,5 fler helårsstudenter på psykologiutbildningen, vilket motsvarar ett anslag på 685 000 kronor.

Kommentar

SFS välkomnar satsningar på utökade platser inom såväl vuxen utbildningen som högskolan. Med tanke på de 10 000 tals som mist sin anställning, och som är i behov av vidareutbildning för att skaffa sig nya karriärmöjligheter, så måste dock satsningen ses som klart otillräcklig.

Att ge högskolesektorn nya resurser för att täcka 7,5 studieplatser är en marginaljustering på en sådan nivå att det måste ses som en pinsam detaljstyrning i brist på riktiga initiativ. Inte heller de 400 nya utbildningsplatserna för yrkesvux kommer att täcka de under finanskrisen uppkomna behoven av snabb fortbildning.